

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
W XXXV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM Z ODDZIAŁAMI DWUJĘZYCZNYMI IM. BOLESŁAWA
PRUSA W WARSZAWIE**

Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606)

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)

Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)

Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2010 nr 125 poz. 842)

Spis treści

Rozdział 1

Informacje ogólne

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich

Rozdział 3

Zasady ochrony uczniów przed krzywdzeniem obowiązujące w XXXV Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Prusa w Warszawie

Rozdział 4

Procedury reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

Rozdział 5

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

Rozdział 6

Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia i stosowania oraz zasady aktualizacji i przeglądu Standardów

Rozdział 7

Przepisy końcowe

Załączniki

Rozdział 1 Informacje ogólne

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. „Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę uczniów przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

- W placówce nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
- wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w placówce lub przemocy domowej,
- podejmowane w placówce postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w statucie placówki oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
- małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań,
- rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią je uczyć zasad bezpieczeństwa.

Ponadto przyjęto, że:

- prowadzone w placówce postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w placówce.

Definicje wyjaśniające:

Ilekróć w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

1. **małoletnim (uczniem/wychowanku)** – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
2. **personelu** – należy przez to rozumieć każdego pracownika XXXV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Prusa w Warszawie, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy, praktykantów lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi;
3. **dyrektora/dyrekcji** – należy przez to rozumieć dyrektora XXXV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Prusa w Warszawie i/lub wicedyrektora;
4. **rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie, jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
5. **opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
6. **„osobie najbliższej wychowankowi”** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego; oraz

pełnomocnika prawnego małoletniego na terenie Polski, dotyczy uczniów małoletnich poniżej 18 roku życia, posiadających status uchodźcy wojennego z Ukrainy;

7. **przemocy fizycznej** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, przemoc fizyczna, itp.;
8. **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
9. **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u małoletniego poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
10. **zaniechanie** – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia lub trudności w rozwoju;
11. **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
12. **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
13. **świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich

Standard I. POLITYKA: Szkoła ustanowiła i wprowadziła w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

Uczniowie, rodzice i pracownicy placówki znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dokument „Standardy ochrony małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
2. Zapoznano z nim personel placówki, rodziców, opiekunów prawnych uczniów oraz uczniów.
3. Dokument wprowadzono do stosowania w szkole.
4. Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły oraz w sekretariacie szkoły.
5. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są wśród rodziców na zebraniach z rodzicami, konsultacjach indywidualnych.
6. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie lekcji wychowawczych, konsultacjach indywidualnych, w trakcie realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym.
7. Publikacja dokumentu spełnia wymogi Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Standard II. PERSONEL: Szkoła monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W placówce zatrudnia się pracowników po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. W przypadku zatrudnienia obcokrajowców personel weryfikuje osobę w rejestrach karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych poprzez oświadczenia o niekaralności.
2. Dyrektor szkoły określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich”.
3. Pracownicy szkoły są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie standardów ochrony małoletnich.
4. W szkole prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników z zakresu ochrony dzieci/uczniów przed krzywdzeniem, a w szczególności:
  - a) rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów,
  - b) procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia,
  - c) dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
  - d) znajomości praw dziecka, praw człowieka i praw ucznia oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
  - e) odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich,
  - f) procedury „Niebieskie Karty”,
  - g) bezpieczeństwa relacji całego personelu z uczniami, uwzględniającą wiedzę o zachowaniach pożądanym i niedozwolonym w kontaktach z uczniem/wychowankiem,
5. W placówce prowadzi się systematyczną diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących poczucia bezpieczeństwa uczniów/wychowanków, a w szczególności w obszarach:
  - a) relacji między nauczycielami i uczniami,
  - b) relacji między uczniami,
  - c) poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych,
  - d) środowiska kształcenia (bezpieczeństwo emocjonalne na lekcjach, poszanowanie odmienności, równość i sprawiedliwość w przestrzeganiu zasad i regulaminów szkolnych, podmiotowe traktowanie uczniów).

Placówka zapewnia uczniom/wychowankom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Placówka oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka/ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem. W każdej klasie odbywają się:
  - zajęcia na temat praw dziecka/praw człowieka/praw i obowiązków ucznia,
  - zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,
  - zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
  - zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w internecie.
2. W każdej klasie uczniowie zostali poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
3. W szkole dostępne są dla uczniów/wychowanków materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, książki).

4. W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Placówka oferuje rodzicom i opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania małych dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W placówce znajduje się tablica informacyjna/punkt informacyjny/ informacja w dzienniku elektronicznym dla rodziców, gdzie można znaleźć przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w internecie, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych oraz dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.
2. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w placówce „Standardów ochrony małych dzieci” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
3. Rodzice są zaangażowani w działania szkoły/placówki prowadzone na rzecz ochrony małych dzieci.
4. Placówka uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich uczniów/wychowanków informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów ochrony małych dzieci”.
5. Placówka umożliwi rodzicom oraz opiekunom prawnym dzieci, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzenie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami, w tym w internecie oraz z zakresu wychowania pozytywnymi metodami wychowawczymi, bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka.

Standard III. PROCEDURY: W szkole funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małych dzieci zapewnia skuteczną ochronę uczniom.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Szkoła wypracowała procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małego dziecka, tj.
  - a) przemocy rówieśniczej,
  - b) przemocy domowej,
  - c) niedozwolonych zachowań personelu wobec małych dzieci,
  - d) cyberprzemocy.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W szkole ustalone są zasady wsparcia małego dziecka po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małego dziecka, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
5. W placówce wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małemu dziecku i udzielenia mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku szkolnym.
6. Podmioty postępowania uprawnione do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małych dzieci przestrzegają Polityki Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, obowiązującą w szkole (RODO).

7. Szkoła dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodki pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.

W szkole wzmocnione jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internet oraz utrwalanymi w innej formie.
4. W szkole opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
  - a) przemocy fizycznej
  - b) przemocy psychicznej,
  - c) przemocy domowej,
  - d) przemocy seksualnej,
  - e) cyberprzemocy.
5. W szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa używanych danych osobowych.
3. Dokonuje się szacowania ryzyka naruszeń bezpieczeństwa danych osobowych oraz zasadności przyjętych technicznych i organizacyjnych środków ochrony.

Standard IV. MONITORING: Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony małoletnich.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony uczniów są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
2. W ramach kontroli zasad i praktyk ochrony małoletnich szkoła pozyskuje opinie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Do weryfikacji szkolnej dokumentacji wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów ochrony małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
4. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa dyrektor szkoły.

Rozdział 3

Zasady ochrony uczniów przed krzywdzeniem obowiązujące w XXXV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Prusa

Zasady zatrudniania pracowników oraz dopuszczania innych osób do opieki nad małoletnimi.

1. Dyrektor szkoły przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy (Karta Nauczyciela, Kodeks Pracy) oraz terminu jej trwania uzyskuje informacje:
  - 1) w przypadku każdego pracownika, wolontariusza, praktykanta z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
  - 2) w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym, w tym praktykantów i wolontariuszy dopuszczonych do pracy z uczniami zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli;
  - 3) w przypadku zatrudnienia każdej osoby w szkole/placówce i przed dopuszczeniem wolontariuszy lub praktykantów do kontaktu z uczniami/ dziećmi i opieki, z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.
2. Nie jest wymagane przedstawienie zaświadczeń, w przypadku, gdy z nauczycielem jest nawiązywany kolejny stosunek pracy w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia na podstawie art. 20 ust. 5c poprzedniego stosunku pracy.
3. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pedagogicznych składają przed nawiązaniem stosunku pracy pisemne potwierdzenie spełniania warunku:
  - 1) posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystania z praw publicznych;
  - 2) że nie toczy się przeciwko kandydatowi postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne.
4. W przypadku zatrudniania kandydata do pracy lub dopuszczenia do kontaktu z dziećmi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa jest on zobowiązany do złożenia przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do kontaktu z uczniami/dziećmi informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
5. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego jest osoba, o której mowa w pkt. 4 nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, osoba ta przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.
6. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4–5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w pkt. 5, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz, że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
7. Oświadczenia, o których mowa w pkt. 6, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: *„Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”*. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

8. Informacje, o których mowa w pkt. 4 – 8, pracodawca utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
9. Zatrudniani pracownicy, praktykanci i wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z dziećmi/uczniami są zobowiązani do zapoznania się z:
  - 1) Statutem szkoły,
  - 2) Regulaminem pracy,
  - 3) Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w szkole,
  - 4) Regulaminami i instrukcjami bhp i p/poż,
  - 5) Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
10. Potwierdzenie zapoznania się z w/w dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane jest w formie pisemnej i umieszczone w aktach osobowych lub dołączane do umów o świadczenie działalności wolontariackiej lub praktyki zawodowej, dokumentacji wycieczki.

Zasady bezpiecznych relacji uczniów i pracowników XXXV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Prusa

Zasady ogólne

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Personel traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
4. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Szkoły oraz swoich kompetencji.
5. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych, stażystów i wolontariuszy.
6. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

Relacje personelu z dziećmi

1. Pracownicy są zobowiązani do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
2. Działania pracowników są otwarte i przejrzyste dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

Zasady komunikacji z dzieckiem

1. W komunikacji z uczniami personel zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje też zrozumienie dla trudności i problemów uczniów.
2. Personel reaguje wg zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa uczniów oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich.
3. Personel daje uczniowi prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym przez pracowników i nauczyciela.
4. Komunikacja z uczniami prowadzona jest w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
5. Personel nie zawstydzia, nie upokarza, nie lekceważy i nie obraża ucznia.
6. Personel nie grozi uczniowi, nie wyraża dezaprobaty wobec jego zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości ucznia.

7. Personel słucha uważnie uczniów, udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji. W relacjach z uczniami stosuje zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat JA.
8. Personel stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec niewłaściwego zachowania ucznia.
9. Personel nie podnosi głosu na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa ucznia lub innych uczniów.
10. W czasie rozmowy pracownik znajduje się blisko drugiej osoby, ale nie narusza jej przestrzeni osobistej.
11. W rozwiązywaniu konfliktów stosuje zasady konstruktywnej komunikacji (między innymi: nie ocenia, nie uogólnia, stosuje komunikaty „JA”, oddziela problem od osoby, wyraża brak akceptacji dla zachowania a nie człowieka, skupia swoją uwagę na rozmówcy, koncentruje się na tym, co mówi, okazuje rozmówcy szacunek, upewnia się, czy dobrze rozumie swojego rozmówcę, mówi wprost – otwarcie wyraża swoje potrzeby, uczucia i propozycje, udziela konkretnych informacji zwrotnych).
12. Bez zbędnej zwłoki reaguje na problemy związane z dyscypliną uczniów.
13. Metody dyscyplinowania uczniów dobiera adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej uczniów (zakaz stosowania kar fizycznych).
14. Karanie uczniów stosuje rozważnie, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla nich – zgodnie ze Statutem szkoły. Wyjaśnia uczniowi, za co i dlaczego został ukarany.

Zakaz stosowania przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym

1. Kontakty personelu z uczniami nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy uczniowie są sprawiedliwie traktowani. Pracownicy i nauczyciele nie dzielą ich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
2. Pracownicy nie wykorzystują wobec ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Pracownicy nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec ucznia.
4. Pracownicy nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec ucznia.
5. Personel nie stosuje naruszających godność ucznia wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
6. Pracownicy nie naruszają nietykalności osobistej ucznia, nie zachowują się wobec ucznia w sposób niestosowny (nie dotykają go w sposób dwuznaczny w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych).
7. Personel nie zmusza ucznia do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
8. Personel nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z uczniami (nie angażuje się w aktywności oparte na kontakcie fizycznym).
9. Personel upewnia, informuje uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wybranej przez siebie osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
10. Personel zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań lub zachowania.
11. Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli uczniowie Ci dążyliby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, personel reaguje z wycuciem, jednak stanowczo, a także pomaga uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.
12. Nauczyciele i pracownicy równoważą potrzebę nadzoru z prawem uczniów do prywatności, np. nie wchodzi pod prysznice i do szatni na zajęciach wychowania fizycznego bez pozwolenia/ poinformowania o tym uczniów, nie otaczają uczniów osobistą opieką, której oni nie potrzebują.
13. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie ucznia zapewniona jest obecność innej osoby dorosłej lub na życzenie ucznia innego ucznia.
14. Stale nadzoruje uczniów, każdorazowo upewniając się, że warunki wyjazdów i wycieczek organizowanych przez szkołę, rozgrywek i meczów wyjazdowych są bezpieczne, co obejmuje m.in. brak dzielenia pokoju lub łóżka z uczniami.

Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych

1. Kontaktując się z uczniem nauczyciele i pracownicy traktują go podmiotowo.
2. Kontakt z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków nauczycieli lub pracowników.
4. Nauczyciele i pracownicy nie zapraszają uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Nauczyciele i pracownicy nie nawiązują kontaktów z uczniami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
6. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami ich rodzicami/opiekunami prawnymi poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny, ewentualnie telefon).
7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniowie i rodzice, opiekunowie uczniów są osobami bliskimi dla pracownika lub nauczyciela) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych uczniów, ich rodziców/opiekunów.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w szkole. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania i postępowania określonych w Statucie szkoły.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów i innych osób nie narusza ich poczucia wartości i godności osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej.
6. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów innych i oferują im pomoc.
7. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
8. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej, psychicznej agresji i przemocy wobec innych.
9. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania nauczycieli i pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
10. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią.
11. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
12. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów i innych osób, w tym personelu:
  - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach,
  - b) agresji i przemocy słownej w różnych formach,
  - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach,
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie.
3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej.
4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć lekcyjnych i innych zajęć organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
5. Niezgodne z zasadami i zagrażające bezpieczeństwu zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych.
6. Picie alkoholu, zażywanie narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych, palenie wyrobów tytoniowych, papierosów elektronicznych.
7. Rozprowadzanie i stosowanie środków psychoaktywnych.
8. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
9. Kradzież lub przywłaszczenie własności innych osób oraz własności szkolnej.
10. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
11. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
12. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów.
13. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
14. Rozpowszechnianie w sieci i mediach społecznościowych fotografowanych lub filmowanych zdarzeń z udziałem innych uczniów lub osób bez ich zgody.
15. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
16. Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

1. Szkoła wykorzystuje sieć Internet adekwatne do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno-społecznej ucznia.
2. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:
  - a) dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard),
  - b) działalność innych użytkowników zagrażająca dobru ucznia,
  - c) oprogramowanie umożliwiające śledzenie i pozyskanie danych osobowych użytkowników szkolnej sieci.
3. Szkoła podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi poprzez:
  - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej; stosowanie filtrów antyspamowych;
  - b) edukacja medialna – dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;
  - c) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; uczenie dzieci odróżniania dobra od zła);
  - d) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych;

- e) włączenie rodziców uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy – poinformowanie ich o polityce szkoły w zakresie reagowania na cyberprzemoc; edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci: warsztaty, szkolenia dla rodziców, udostępnianie materiałów i publikacji;
  - f) instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i uczniowie oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji;
  - g) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści, która obejmuje:
    - ustalenie okoliczności zdarzenia;
    - zabezpieczenie dowodów;
    - poinformowanie o sytuacji rodziców uczniów – uczestników zdarzenia;
    - objęcie pomocą poszkodowanego ucznia/uczniów;
    - podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowania środków dyscyplinujących zgodnie z obowiązującym regulaminem szkoły i rodzajem przewinienia;
    - powiadomienie policji, gdy zostało złamane prawo lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana;
  - h) określenie procedury wskazującej osoby w szkole, do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej/ zaobserwowanej cyberprzemocy.
4. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
- a) treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków);
  - b) treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
  - c) różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

Zasady korzystania ze szkolnych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno nauczycielom, pracownikom, jak i uczniom, w czasie zajęć i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
5. W szkole wyznaczony jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci.
6. Każdy nauczyciel prowadzący zajęcia z uczniami posiada indywidualny login i hasło do komputera i sieci, umożliwiające korzystanie z Internetu na terenie instytucji. Pracownik zachowuje login i hasło w tajemnicy.
7. Na terenie szkoły dostęp ucznia do komputerów szkolnych z dostępem do szkolnej sieci internetowej możliwy jest pod nadzorem nauczyciela.
8. Uczeń może korzystać ze szkolnej sieci internetowej tylko na komputerze z zainstalowanym programem filtrującym treści.
9. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych na szkolnych komputerach w trakcie lekcji służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
10. Uczeń obsługuje szkolny sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela i z obowiązującym regulaminem.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych oraz innych urządzeń elektronicznych

1. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami.
2. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
3. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
4. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
5. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
6. Uczniowie nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły, chyba, że za zgodą nauczyciela prowadzącego.
7. Uczeń ma obowiązek wyłączenia elektronicznych urządzeń, w tym telefonu komórkowego, na czas zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.
8. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia.
9. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

1. Szkoła uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku ucznia.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców, opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku ucznia nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
4. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna ucznia – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

1. W szkole wdrożono Politykę ochrony danych osobowych osób fizycznych (pracowników, uczniów, rodziców/opiekunów) oraz powołano Inspektora ochrony danych.
2. Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 *Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)* (Dz. Urz. UE L z 2016 r. 119, s. 1 ze zm.) oraz ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.
3. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych małoletnich, rodziców posiadają upoważnienie do przetwarzania ich danych osobowych na podstawie art. 6 i 9 RODO.
4. Na potrzeby przetwarzania w formach zdalnych (nauka zdalna, przekazywanie danych osobowych do OKE, SIO, organów upoważnionych do ich przetwarzania danych osobowych małoletnich) w formie zdalnej, w szkole opracowano zasady ich przetwarzania oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania.

5. Każdy pracownik posiadający dostęp do danych osobowych złożył pisemne oświadczenie o znajomości Polityki bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych pod rygorem odpowiedzialności karnej i zobowiązanie do jej przestrzegania pod rygorem odpowiedzialności karnej.
6. Rodzice uczniów niepełnoletnich/ opiekunowie są informowani o przetwarzaniu danych osobowych dzieci poprzez klauzule informacyjne.
7. Dyrektor szkoły/placówki wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
8. Dane osobowe uczniów zarejestrowane w formie pisemnej (dzienniki lekcyjne, arkusze ocen, zaświadczenia, zwolnienia oraz inna dokumentacja pisemna zawierająca dane osobowe małoletnich jest chroniona w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania (sekretariat, pokój nauczycielski, gabinet pedagoga).
9. W szkole wdrożono odpowiednią procedurę postępowania na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.
10. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.
11. Dane osobowe umieszczone w Niebieskiej Karcie „A” udostępniane są zespołowi interdyscyplinarnemu, powołanemu w trybie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zasady ustalenia planu wsparcia ucznia po ujawnieniu krzywdy

1. Dyrektor nadzoruje pracę zespołu do spraw ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, interwencji i weryfikacji standardów ochrony.
2. W skład grupy każdorazowo wchodzi wychowawca oddziału, psycholog i pedagog szkolny oraz osoba zgłaszająca krzywdzenie.
3. Grupa może poszerzyć się do większej liczby specjalistów w zależności od doznanej krzywdy.
4. Zespół spotyka się celem ustalenia, jaka pomoc uczniowi będzie niezbędna od razu oraz w dalszej perspektywie czasu.
5. Zespół tworzy plan objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, który zawiera informacje o podjętych działaniach, planach spotkań ze specjalistami/opiekunami/nauczycielami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia.
6. Wnioski z prac zespołu stanowią dane wrażliwe uczniów, ich ujawnienie jest możliwe tylko w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (np. o planowanym samobójstwie).

Rozdział 4

Procedury i zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy w stosunku do małoletniego

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej lub/i wypełnienia Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka (załącznik 1) i przekazania informacji dyrektorowi szkoły i zespołowi psychologiczno-pedagogicznemu.
2. Dyrektor/pedagog/psycholog wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu.
3. Pedagog/psycholog sporządza dokumentację zaistniałej sytuacji na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą, rodzicami i innymi osobami zainteresowanymi.
4. Szkoła podejmuje działania w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłasza podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki.
5. Personel szkoły udziela wsparcia i informacji dotyczącej placówek pomocowych i terapeutycznych.

6. Personel szkoły uwzględnia sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dostosowując działania podejmowane w ramach interwencji do zaleceń zawartych w opiniach i orzeczeniach z poradni psychologiczno-pedagogicznej, udzielając małoletnim odpowiedniego wsparcia emocjonalnego i społecznego oraz informacyjnego.
7. Zgłoszenia incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego są dokumentowane wg potrzeb przy użyciu: notatki służbowej, Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka, Arkusza diagnostycznego ocen ryzyka stosowania przemocy domowej, Arkusza diagnostycznego ocen ryzyka stosowania przemocy domowej, Kwestionariusza diagnostycznego do oszacowania zaniedbania, formularzy do procedury „Niebieskie karty”, Oświadczenia o zachowaniu poufności). Dokumentacja jest przechowywana w placówce, w indywidualnej dokumentacji małoletniego (teczka ucznia).
8. Rejestr zgłoszeń przechowywany jest w dokumentacji zespołu psychologiczno-pedagogicznego.
9. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna

Podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparowanie go od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie;
2. zawiadomienie policji pod nr 112 lub 997.

Podejrzenie, że dziecko doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej);

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka;
2. rozmowa z rodzicem/opiekunem;
3. powiadomienie o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego;
4. w przypadku braku współpracy rodzica/ opiekuna powiadomienie właściwego ośrodka pomocy społecznej.

Podejrzenie, że dziecko jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw:

1. poinformowanie policji lub prokuratury, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

Podejrzenie, że dziecko doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka;
2. rozmowa z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie;
3. powiadomienie o możliwości wsparcia psychologicznego;
4. w przypadku braku współpracy rodzica/ opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadomienie właściwego ośrodka pomocy społecznej ; równoległe złożenie do sądu rodzinnego wniosku o wgląd w sytuację rodziny.

Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17 roku życia

Podejrzenie, że dziecko doświadcza ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparowanie je od osoby podejranej o krzywdzenie;
2. rozmowa z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc;
3. równoległe powiadomienie policji
4. w razie potrzeby powiadomienie najbliższego sądu rodzinnego wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

Podejrzanie, że dziecko doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparowanie je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
2. przeprowadzenie rozmowy osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracowanie działań naprawczych;
3. w przypadku powtarzającej się przemocy powiadomienie lokalnego sądu rodzinnego, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie (np. wolontariusze, pracownicy organizacji/institucji oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

Podejrzanie, że dziecko doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparowanie je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
2. powiadomienie rodziców uczestników zdarzenia o zajściu;
3. zawiadomienie policji pod nr 112 lub 997.

Podejrzanie, że dziecko doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie):

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparowanie je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
2. powiadomienie rodziców uczestników zdarzenia o zajściu;
3. zakończenie współpracy/rozwiązanie umowy z osobą krzywdzącą dziecko.

Podejrzanie, że dziecko jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw:

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
2. powiadomienie rodziców uczestników zdarzenia o zajściu;
3. poinformowanie policji lub prokuratury, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

Podejrzanie, że dziecko doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparowanie go od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
2. powiadomienie rodziców uczestników zdarzenia o zajściu;
3. przeprowadzenie rozmowy dyscyplinującej, a w przypadku braku poprawy zakończenie współpracy.

Zasady interwencji w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego (cyberprzemoc, zagrożenia seksualne online, *naruszenie prywatności, wykorzystanie danych osobowych, wizerunku* – cyberstalking, dostęp do treści szkodliwych, nielegalnych):

1. zadbanie o bezpieczeństwo dziecka;
2. ustalenie okoliczności zdarzenia;
3. zabezpieczenie dowodów (cyfrowych);
4. powiadomienie rodziców uczestników zdarzenia o zajściu;
5. powiadomienie policji w przypadku stwierdzenia znamion czynu karalnego;
6. objęcie uczestników zdarzenia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Zadania i obowiązki pracowników szkoły w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

Dyrektor szkoły:

1. W porozumieniu z zespołem psychologiczno - pedagogicznym występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem, podpisuje wszystkie pisma w sprawach krzywdzenia małoletnich.

2. Organizuje wsparcie i pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy oraz zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej w ramach diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową. Nadzoruje pracę zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
3. Określa zasady prowadzenia dokumentacji i jej archiwizowania.
4. Wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej.
5. Współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej.
6. Zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym procedurę „Niebieskie Karty”, doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej, ich oskarżania, gróźb i przemocy.
7. Zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka.

Pedagog szkolny, psycholog szkolny, pedagog specjalny:

1. Udziela bezpośredniej pomocy małoletniemu, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele). Pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną.
2. Zbiera informacje o małoletnim w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji: czynniki ryzyka, dane potwierdzające lub wykluczające przemoc, zidentyfikowanie sprawcy przemocy, relacje w rodzinie, czas krzywdzenia małoletniego, zachowania pozostałych członków rodziny, osoby wspierające małoletniego, czynniki towarzyszące przemocy np. alkohol.
3. Przeprowadza we współpracy z wychowawcą oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc małoletniemu, ocenę zagrożenia małoletniego przemocą.
4. Organizuje pomoc i wsparcie uczniom zagrożonym zaniedbaniem.
5. Współpracuje z dyrektorem w podejmowaniu interwencji:
  - a) informuje dyrektora szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
  - b) gromadzi i przetrzymuje wszelką dokumentację dotyczącą udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
6. Uczestniczy w posiedzeniach powołanej grupy roboczej zespołu interdyscyplinarnego w placówkach na zewnątrz.
7. Monitoruje sytuację małoletniego poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, także pracownikami niepedagogicznymi – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłączanie osób niezwiązanych z pracą nad konkretnym przypadkiem.
8. Współpracuje i konsultuje prowadzone sprawy ze specjalistami – z poradni specjalistycznych, do których kierowany jest małoletni lub jego rodzice.
9. Współpracuje z rodzicami małoletniego na tyle, na ile to możliwe. Wskazuje zalecenia i propozycje działań dla rodziców.

Wychowawca klasy:

1. Udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie – kieruje do szkolnej pielęgniarki, w przypadku nieobecności powiadamia dyrektora szkoły i/lub pedagoga szkolnego w celu zorganizowania pomocy medycznej – wezwanie karetki pogotowia.
2. Kontaktuje się z zespołem pomocy psychologiczno – pedagogicznej w celu przekazania informacji o swoich obserwacjach.
3. Wypełnia Kartę zgłoszenia podejrzenia przemocy – załącznik 1.
4. Swoje spostrzeżenia zapisuje w postaci notatki służbowej i włącza do indywidualnej dokumentacji małoletniego (teczka ucznia).
5. Współpracuje z zespołem pomocy psychologiczno - pedagogicznej ustalając plan pomocy małoletniemu.
6. Systematycznie monitoruje sytuację małoletniego obserwując ewentualne zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy (notatka służbowa) w indywidualnej dokumentacji ucznia.

7. Udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z małoletnim.

Pielęgniarka szkolna

1. Udziela bezpośredniej pomocy małoletniemu, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie oraz organizuje pomoc medyczną.
2. Jeśli zauważy na ciele małoletniego siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia dziecka (w jego dokumentacji badań i czynności uzupełniających): rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość, itp. Oryginał dokumentacji małoletniego jest udostępniany jedynie na wniosek sądu.
3. Wpisuje w karcie nazwisko osoby, która przyprowadziła dziecko wówczas, gdy małoletni z obrażeniami został zgłoszony przez innego pracownika szkoły.
4. Kontaktuje się z zespołem pomocy psychologiczno – pedagogicznej i wychowawcą ucznia zgłaszając informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach.
5. Może kontaktować się z rodzicami dziecka w przypadku stwierdzenia zaniedbań zdrowotnych i higienicznych (m.in. wszawicy, próchnicy). Jeśli rodzice nie podejmują współpracy na rzecz poprawy sytuacji małoletniego, sporządza notatkę służbową z opisem stanu ucznia i podjętych przez siebie działań oraz reakcji rodziców. Notatkę przekazuje zespołowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Nauczyciele, wolontariusze, praktykanci

1. Kontaktują się z wychowawcą i zespołem pomocy psychologiczno - pedagogicznej, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Kartę zgłoszenia podejrzenia przemocy – załącznik 1.
2. Prowadzą wnikliwe obserwacje ucznia na zajęciach, przerwach, zajęciach pozalekcyjnych.
3. Udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z małoletnim.

Pracownicy obsługi i administracji:

1. Kontaktują się z wychowawcą i zespołem pomocy psychologiczno - pedagogicznej, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach.
2. W trakcie wykonywania swoich obowiązków obserwują zachowanie małoletniego i niosą mu pomoc.
3. W sytuacjach zagrożenia dziecka chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc.

Informacja na temat telefonów alarmowych i pomocowych w sytuacji doświadczania przemocy, w tym cyberprzemocy są podane do wiadomości uczniów i rodziców w ogłoszeniach w dzienniku elektronicznym oraz na tablicach ogłoszeń w placówce

1. Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111; <https://116111.pl/>
2. Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci: 800 100 100; <https://800100100.pl/>
3. Zgłaszanie nielegalnych treści: 801 615 005; dyzurnet.pl; dyzurnet@dyzurnet.pl
4. Policja: 997 lub 112
5. 800 120 002 - telefon Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia", połączenie jest bezpłatne, możliwe całodobowo, 7 dni w tygodniu, przez cały rok (także w święta) lub napisz maila na adres: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
6. (22) 668 70 00 - Poradnia telefoniczna Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" IPZ PTP, czynna w godzinach 12.00 - 18.00. Opłata za połączenie jest zgodna z taryfą operatora osoby dzwoniącej lub napisz maila na adres: poradnia@niebieskalinia.pl
7. 800 120 226 Policyjny Telefon Zaufania ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.30 do 15.30 (połączenie bezpłatne). Pod tym numerem telefonu można uzyskać wsparcie w sytuacji przemocy w rodzinie. Specjaliści obsługujący linię udzielają informacji na temat procedury "Niebieskiej Karty.

Rozdział 5

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

Definicje wyjaśniające

1. **Przemoc domowa** - jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
  - a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
  - c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
  - d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
2. **Rodzaje przemocy domowej**
  - a) *przemoc fizyczna* - każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego. Często powoduje różnego rodzaju urazy.
  - b) *przemoc psychiczna* – to powtarzający się wzorec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u małoletniego poczucie, że jest nic nie warte, zły, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych. Formy: odtrącanie, zastraszanie, wyzyskiwanie/przekupstwo, odmowa reakcji emocjonalnych (nieokazywanie uczuć, ignorowanie potrzeb), izolowanie, zaniedbywanie rozwoju umysłowego, nauki, zdrowia, opieki medycznej. Wina sprawcy jest trudno widoczna, objawy to konsekwencja przemocy.
  - c) *przemoc ekonomiczna* - zmuszanie dziecka do wykonywania pracy zarobkowej i zabieranie wynagrodzenia za nią, okradanie dziecka (zarobek dziecka i przedmioty, które ono posiada, traktuje się jak jego własność), nieuzasadnione wydzielanie pieniędzy na podstawowe potrzeby, straszenie niespełnieniem tych potrzeb lub warunkowanie ich spełnienia od zrobienia czegoś w zamian, niepłacenie alimentów, niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie.
  - d) *przemoc seksualna* – zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody. Wykorzystanie seksualne występuje pomiędzy małoletnim a dorosłym lub małoletnim i innym małoletnim, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby. Do naruszeń należą: nakłanianie/zmuszanie małoletniego do czynności seksualnych, wykorzystanie małoletniego do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych, wykorzystanie małoletniego do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych.
  - e) *zaniedbywanie* – polega na incydentalnym, bądź chronicznym niezaspokajaniu potrzeb małoletniego oraz nierespektowaniu podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe.

Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego

1. Odbywa się poprzez: ujawnienie przez małoletniego przemocy domowej, informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy, analizę objawów krzywdzenia występujących u małoletniego, ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w danej rodzinie.

2. W każdym przypadku informacje o przemycy wobec małoletniego wskazywane, jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować.

Zgłaszanie przemycy domowej przez małoletniego

1. Każdy małoletni uczeń szkoły może zgłosić ustnie (rozmowa, telefon) lub pisemnie, dowolnej osobie, do której ma zaufanie, będącej pracownikiem szkoły, fakt stosowania wobec niego przemycy domowej.
2. W przypadku obcojęzycznego małoletniego lub mającego trudności w mowie i piśmie, należy zapewnić pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnić komunikację w innych formach, np. poprzez wykorzystanie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji.
3. Osoba, która powzięła informację od krzywdzonego małoletniego podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie krzywdzenia małoletniego i powiadomienie wychowawcy, zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, dyrektora szkoły. W przypadku nagłej interwencji należy wezwać policję, w pozostałych sytuacjach niewymagających nagłych interwencji osoba, która powzięła informację postępuje zgodnie ze szkolną procedurą.

Zgłaszanie przemycy domowej przez pracownika szkoły

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy.
2. Pracownik w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu zespołowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej, wychowawcy, dyrektorowi szkoły - dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania dziecka, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
3. Zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej wypełnia Kartę zgłoszenia – załącznik 1. Na karcie podpisują się: zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej i osoba zgłaszająca.

Zgłaszanie przemycy domowej przez osoby z zewnątrz

1. Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemycy domowej wobec małoletniego ma prawo do zgłoszenia podejrzenia stosowania przemycy lub przemycy w szkole.
2. W celu zgłoszenia stosowanej wobec dziecka/mołoletniego przemycy domowej w/w osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia do zespołu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, wychowawcy, dyrektora szkoły. Należy wskazać fakty, na podstawie, których domniema się o stosowaniu przemycy domowej wobec małoletniego.
3. Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
4. Zgłaszający przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych.
5. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu szkoły, pracownik sekretariatu sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej. Wówczas pracownik sekretariatu zawiadamia zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej i dyrektora szkoły o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej szkoły.
6. Pracownik, do którego wpłynęło zgłoszenie podejrzenia stosowania przemycy lub jej stosowania wypełnia Kartę zgłoszenia – załącznik 1, w obecności – o ile to możliwe – osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją zespołowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej, dyrektorowi szkoły. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło zgłoszenie i osoba zgłaszająca

Procedura „Niebieskie Karty”

1. Procedura „Niebieskie Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w XXXV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Bolesława Prusa w Warszawie.
2. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest wskazanie zasad postępowania nauczycieli i dyrektora szkoły w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia. Uruchamiając

procedurę „Niebieskie Karty” pracownik oświaty otrzymuje możliwość udziału w grupie roboczej zespołu interdyscyplinarnego.

3. Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor szkoły.
4. Nadzór nad realizacją działań w sprawach krzywdzenia małoletnich sprawuje dyrektor szkoły i zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
5. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”. Jest to zespół specjalistów pomocy psychologiczno - pedagogicznej w szkole. W przypadku podjęcia przez personel placówki informacji, że dziecko może być krzywdzone, osoba ujawniająca sporządza notatkę służbową z uzyskanej informacji, poczynionych ustaleń i przekazuje uzyskaną informację zespołowi pomocy psychologiczno - pedagogicznej, który sporządza kartę dokumentowania zdarzeń. Zespół ten prowadzi rejestr wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. Wgląd w dokumentację posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez dyrektora szkoły (załącznik nr 3 – oświadczenie o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych). Archiwizacja dokumentacji odbywa się na zasadach określonych w instrukcji archiwalnej.
6. Zasadą udzielania pomocy krzywdzonemu małoletniemu jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z małoletnim.
7. Druki i formularze ws. „Niebieskie Karty” znajdują się w załącznikach oraz w gabinetach zespołu psychologiczno – pedagogicznego.
8. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny, który zbada sprawę i zdecyduje o dalszych działaniach. Sąd może umieścić dzieci w placówce lub rodzinie zastępczej.
9. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112. W przypadku uszkodzenia ciała małoletniego niezbędna jest pomoc lekarska.
10. Wszyscy pracownicy szkoły, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęli informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”

Gdy uczeń poinformuje nauczyciela/pracownika szkoły o stosowanej wobec niego przemocy należy:

1. Niezwłocznie poinformować wychowawcę i/lub pedagoga/psychologa szkolnego oraz dyrektora szkoły.
2. Przeprowadzić rozmowę rozpoznawczą z uczniem przez pedagoga/psychologa szkolnego na temat zgłaszanych form przemocy wobec niego przez członka rodziny. Poinformować ucznia o przepisach obowiązującego prawa, o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji ucznia, co, do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie. Poinformować ucznia o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Zbadać sytuację rodzinną ucznia, przeprowadzić rozpoznanie: wezwać rodzica/opiekuna prawnego ucznia, który nie krzywdzi małoletniego w celu zbadania stopnia bezpieczeństwa w rodzinie i/lub osobę wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Przeprowadzić rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz poinformować o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii. Należy pamiętać, że do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza.
4. Uruchomić procedurę „Niebieskie Karty” w trybie niezwłocznym po zbadaniu sprawy. Wypełnić Formularz A z uczniem doznającym przemocy. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy. Osoba wszczynająca procedurę „Niebieskie Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego (załącznik 4 – Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich).

- a) Czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec małoletniego, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).
  - b) Żaden z formularzy "Niebieskie karty" nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.
  - c) Po wypełnieniu karty – „A” (załącznik 6), osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – B (załącznik 7).
  - d) Formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc. Nie przekazuje się go osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
5. Przekazać dokumentacji dotyczącej uruchomienia procedury „Niebieskie Karty” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej dla miejsca zamieszkania ucznia w terminie niezwłocznym – nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury. Osobami upoważnionymi przez dyrektora do przekazania dokumentacji jest zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole. Wypełnienie formularza A nie zwalnia z działań interwencyjnych, zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy. Wyznaczona przez dyrektora szkoły osoba z zespołu psychologiczno – pedagogicznego ma obowiązek uczestniczyć w posiedzeniach grupy roboczej powołanego zespołu interdyscyplinarnego oraz monitorować sytuację małoletniego.

Rozdział 6

Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia i stosowania oraz przeglądu i aktualizacji Standardów Ochrony Małoletnich

1. Wszelkie procedury i dokumenty dot. standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich rodzicom.
2. Standardy dostępne są w sekretariacie dyrektora, w gabinecie pedagogów, psychologa szkolnego, bibliotece szkolnej, w pokoju nauczycielskim oraz na stronie internetowej szkoły.
3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się ze Standardami po zawarciu umowy o pracę, a fakt zapoznania się i przyjęcia do stosowania poświadczą poprzez złożenie do akt osobowych oświadczenia.
4. Rodzice/opiekunowie uczniów zapoznawani są ze Standardami podczas zebrań z rodzicami, każdorazowo na początku roku szkolnego
5. Uczniowie zapoznawani są ze Standardami podczas zajęć z wychowawcą na początku września każdego roku.
6. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów.
7. Osoba, o której mowa w pkt.6 w ramach przygotowania personelu do stosowania standardów wyszukuje odpowiednie szkolenia oraz sprawdza referencje organizatora. W porozumieniu z dyrektorem szkoły ustala termin szkolenia dla personelu. Czynności są potwierdzane zapisami w dokumentacji szkoły.
8. Pracownicy powołani do pełnienia funkcji zgodnie z zapisami na bieżąco monitorują i okresowo weryfikują zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci, dokonując, co najmniej raz na dwa lata oceny Standardów, by dostosować je do aktualnych potrzeb i obowiązujących przepisów. Wnioski z przeprowadzonej oceny są zapisywane w dokumentacji szkolnej, a zmiany w Standardach wprowadzane są zarządzeniem dyrektora.
9. Monitoring i ewaluacja Standardów prowadzona jest w oparciu o analizę dokumentacji wewnętrznej i korespondencji zewnętrznej, przepisów prawa, obserwację, analizę ilościową i jakościową zgłoszeń, badania ankietowe.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzą w życie z dniem ogłoszenia zarządzenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie Standardów na stronie internetowej szkoły.

Załączniki:

1. Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka – załącznik 1
2. Karta interwencji – załącznik 2
3. Oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich – załącznik 3
4. Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich – załącznik 4
5. Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania małoletniego – załącznik 5
6. Formularz „Niebieskie Karty – „A” – załącznik 6
7. Formularz „Niebieskie Karty – B” załącznik 7
8. Formularz monitoringu standardów małoletnich obowiązujących w szkole – załącznik 8
9. Formularz Identyfikacja potrzeb informacyjnych i szkoleniowych w zakresie pomocy dziecku krzywdzonemu – załącznik 9
10. Formularz Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
11. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka do sądu rodzinnego i ds. nieletnich

